

ת"פ (חיפה) 59277-01-24 - מדינת ישראל נ' איגור טשייב

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 59277-01-24 מדינת ישראל נ'
טשייב(עציר)
לפני כבוד השופט נתנאל בנישו

בעניין: המאשימה
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד אמיר אליאל

נגד

הנאשם
איגור טשייב
ע"י ב"כ עוה"ד משה נאמן

גזר דין

כתב האישום המתוקן

הנאשם הורשע, על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן המכיל שתי עבירות.

על פי המתואר בכתב האישום המתוקן, ביום 14.1.24, בשעה 20:45, החליט הנאשם לשדוד את הטלפון הנייד מאישה (להלן: המתלוננת), בה הבחין ברחוב באזור "מרכז חורב" בחיפה. לצורך זה, עקב אחריה עת היא עלתה על אוטובוס, התיישב מאחוריה, וכאשר ירדה מהאוטובוס, הוסיף לעקוב אחריה.

המתלוננת פסעה בשדרות הנשיא, כשהיא אוחזת את הטלפון בידה. בשלב זה, האיץ הנאשם את קצב הליכתו, ומשך מידיה בחוזקה ובכוח רב את הטלפון בכוונה לגנוב אותו ממנה. המתלוננת התנגדה לכך, צעקה לעזרה וניסתה להדוף את הנאשם. בתגובה לכך, דחף אותה הנאשם והיא נפלה על גבה וספגה מכה בשוק רגל ימין. הנאשם נטל ממנה את הטלפון ונמלט מהמקום. אזרחים ששמעו את צעקותיה של המתלוננת, רדפו אחרי הנאשם, תפסו אותו והחזירו את הטלפון למתלוננת. בהתנהגותו האמורה ביצע הנאשם עבירת שוד.

באותו מועד, בשעות מוקדמות יותר, החזיק הנאשם בשני כרטיסי אשראי שאינם שייכים לו וניסה למשוך באמצעותם כסף ממכשיר כספומט, ללא הצלחה. בכך ביצע הנאשם עבירה של החזקת רכיב חיוני באמצעי תשלום, שלא בהסכמת המשלם ושימוש בו בכוונה להונות.

טיעוני הצדדים לעונש

במסגרת הטיעונים לעונש, הגיש ב"כ הנאשם מספר ראיות: מכתב ממרכז ויטה לטיפול בהתמכרויות (ללא תאריך, 1/ס), סיכום בדיקה פסיכיאטרית שנערכה לנאשם ביום 15.1.24 במלר"ד רמב"ם (2/ס), וכן הנחיית ראש חטיבת תביעות באשר לעבירות הונאה בכרטיס חיוב (3/ס).

בטיעוני לעונש, עמד ב"כ המאשימה על הערכים החברתיים שנפגעו עקב מעשיו של הנאשם, הזכות לביטחון אישי ולשמירה על הקניין.

ב"כ המאשימה הדגיש את הפגיעה המיוחדת ברכוש הפרט, כאשר נשדד טלפון נייד, אביזר אשר כיום אוגר בתוכו מערך חיים שלם. התובע לא התעלם מהעובדה שתוצאות מעשי הנאשם מוזער, כאשר המכשיר הוחזר למתלוננת, אך ציין כי הדבר נבע מהתערבות אזרחים ולא מיוזמת הנאשם.

כן הדגיש ב"כ המאשימה את העובדה כי הנאשם ניסה לעשות שני שימושים בכרטיסי האשראי, שנבלעו בניסיון השלישי. לדבריו, לו היה מצליח הנאשם להקיש את הקוד הנכון, הייתה באפשרותו להשיג לא רק כסף אלא גם פרטים אישיים של בעלי הכרטיס.

על רקע שניים אלה, טען ב"כ המאשימה כי גם אם מעשיו של הנאשם לא גרמו לפגיעה ברף הגבוה ביותר בערכים המוגנים, במיוחד כאשר הטלפון הוחזר לבעליו, אין להמעיט מחומרתם.

בהמשך, פירט ב"כ המאשימה בנוגע לנסיבות ביצוע העבירה. הוא התייחס לעובדה כי הנאשם החליט לבצע שוד ולצורך מימוש החלטתו זו עקב אחרי המתלוננת ברחוב ובאוטובוס. לדבריו, הנאשם בחר ב"טרף קל", בדמות אישה צעירה, וניצל את ההזדמנות ליטול את רכושה, תוך שהוא פוגע בה. מעשה השוד כלל אלימות, גם אם לא ברף הגבוה. בהקשר זה, צוין כי המתלוננת העבירה נבדקה ע"י רופא והיא שוחררה עם המלצה למנוחה. עוד הדגיש ב"כ המאשימה את התוצאות הנפשיות של האירוע, כאשר מעשיו של המערער הוסיפו לקשיים אותם חוותה המתלוננת במהלך חייה.

ב"כ המאשימה הוסיף והתייחס לפוטנציאל הנזק, כאשר ממעשיו של הנאשם היו עלולים להיגרם נזקים משמעותיים יותר, הן במישור הפיזי והן במישור הרכושי.

בכל הנוגע לנסיבות הנאשם, התובע ביקש שלא לתת משקל לעובדה כי הוא אובחן כסובל ממחלת נפש, שכן נקבע שהנאשם לא היה במצב פסיכוטי, הוא כשיר לעמוד לדין והבין את מעשיו. באופן כללי יותר, טען התובע כי אין במצוקה נפשית שאדם סובל ממנה כדי להצדיק גרימת סבל לאחרים.

ב"כ המאשימה עתר לקביעת מתחם ענישה נפרד לכל עבירה.

התובע סקר שורה של פסקי דין בעבירות שוד בנסיבות דומות או חמורות יותר, בהם הוטלו עונשי מאסר לריצוי ממשי בין 19 ל- 36 חודשי מאסר. בהתאם לכך, באשר לעבירת השוד, הוא סבר כי יש להעמיד את המתחם על שנתיים וחצי - ארבע שנות מאסר לריצוי בפועל. כמו כן, עתר התובע לחיוב הנאשם בפיצויים לטובת נפגעת העבירה.

לצד האמור, לנוכח נסיבות האישום השני, עתר ב"כ המאשימה לקביעת מתחם שנע בין מאסר על תנאי לשלושה חודשי מאסר ממשיים.

בשים לב לעברו הנקי של הנאשם ולרקע הפסיכיאטרי ממנו הוא סובל וכן לנוכח הודאתו באשמה שחסכה זמן שיפוטי יקר ואף ייתרה את שמיעת נפגעת העבירה, ביקש ב"כ המאשימה להעמיד את העונש על הצד הנמוך שבמתחמים.

לבסוף, ביקש התובע כי כרטיסי האשראי יוחזרו לבעליהם באמצעות היחידה החוקרת, ככל שיידרשו.

ב"כ הנאשם הגיש טיעונים כתובים, להם הוסיף דברים בעל פה. בטיעונו, ביקש להתייחס לשתי העבירות כאירוע אחד, ובגינו לקבוע מתחם עונשי הולם אחד. זאת, לנוכח סמיכות הזמנים בהם בוצעו העבירות והכוונה הפלילית הדומה שנלוותה להן. כן ביקש כי בית המשפט יקבע עונש כולל אחד.

גם ב"כ הנאשם עמד על הערכים החברתיים שנפגעו ממעשי הנאשם.

באשר לעבירת השוד, סבר ב"כ הנאשם כי מידת הפגיעה בערכים אלו אינה במדרג חומרה גבוה, בעוד בנוגע לעבירות השימוש בכרטיס אשראי היא במדרג הנמוך ביותר.

בהקשר זה, ציין הסנגור כי מדובר בעבירת שוד ללא נסיבות מחמירות, כאשר הנאשם לא הצטייד בדבר לביצועו ופעל באופן ספונטני. עוד הטעים הסנגור כי הפגיעה במתלוננת הייתה מינורית, ונגרמה מנפילתה לאחר שנדחפה ולא בשל הכאתה על ידי הנאשם. משכך, סבר הסנגור כי מאפייני העבירה דומים יותר לתקיפה לשם גניבה מאשר לעבירת שוד. מעבר לכך, הסנגור הדגיש כי הטלפון הנייד הושב למתלוננת כבר במהלך האירוע, כך שלא נגרם נזק ברכוש.

אשר לעבירה בכרטיסי אשראי, עמד הסנגור על ביצועה הפשוט, ללא תכנון וללא תחכום, מבלי שהתקבלו כספים ומבלי שנגרם נזק. לדבריו, מאחר שהנאשם לא החזיק בקוד הסודי, ניסיונו היה חסר סיכוי של ממש.

הסנגור התייחס בהרחבה לנסיבותיו של הנאשם. לדבריו, הנאשם ללא עבר פלילי, מנותק קשר ממשפחתו, דר רחוב, ללא תמיכה כלכלית כל שהיא, הסובל מסכיזופרניה. על אף נסיבות אלה,

הנאשם ניסה להיגמל משימוש בסמים. בעניין זה, הסנגור הפנה לאישור מרכז ויטה (1/ס), ממנו עולה כי הנאשם סיים טיפול גמילה מספר ימים לפני ביצוע העבירה. לאור זאת, נטען כי יתכן שהנאשם פעל תחת תסמיני גמילה. לבסוף, ביקש הסנגור להתחשב במעצרו של הנאשם עד תום ההליכים, בתנאי מעצר קשים, במיוחד עבור מישהו במצבו הרפואי.

ב"כ הנאשם סקר פסיקה רלוונטית, רובה בגין עבירות שוד בנסיבות חמורות יותר. כן הפנה להנחיית ראש חטיבת התביעות (3/ס), לפיה בגין עבירה בכרטיס אשראי בנסיבות דומות ניתן לעתור למתחם עונשי שהרף הנמוך שלו מאסר מותנה.

בהתאם לאמור ובשים לב לנסיבות שתוארו, ביקש הסנגור להעמיד את עונשו של הנאשם על 12 חודשי מאסר בפועל בגין שתי העבירות. כן ביקש הסנגור להימנע מהטלת קנס או פיצוי לנפגעת העבירה, מאחר שלא יהיה בכוחו של הנאשם לעמוד בתשלומם.

בדברו האחרון סיפר הנאשם כי בעבר עשה ניסיונות להיגמל מסמים, וכי כיום הוא "נקי" לחלוטין. הוא ציין כי הודה בחקירה ושיתף פעולה עם החוקרים. כן, ביקש להשתחרר ולהתחיל חיים חדשים, כאשר הוא מוכן לעמוד בכל בדיקה או השגחה.

הערכים החבריים ונסיבות ביצוע העבירה

עבירת השוד

על אף נסיבותיה המקלות, עליהן עמדו הצדדים, אין להמעיט מחומרת עבירת השוד בה עירב עצמו הנאשם.

ואכן, הן במישור הכללי-תאורתי והן במישור הפרטני- מעשי, זו פוגעת ופגעה באופן קשה בערך חברתי בסיסי ביותר, זכותו של כל אדם להתהלך ברחובה של עיר בביטחון כי לא יפגע גופו או רכושו. יתרה מזו, עבירת שוד פוגעת בקניינו של האדם ולעתים אף בגופו, והיא מערערת את שלום הציבור ותחושת ביטחונו.

בענייננו, הנאשם הפעיל אלימות כלפי נפגעת העבירה, כאשר משך מידיה את מכשיר הטלפון הנייד, וכשהתנגדה לכך, אף דחף אותה וגרם לנפילתה.

אמנם, לא ניכר כי למעשה קדם תכנון, אולם ביצעו היה כרוך בנחישות והתמדה, כאשר הנאשם עקב אחרי המתלוננת ברחוב, עלה בעקבותיה לאוטובוס והמשיך להתחקות אחריה עד שביצע את זממו.

זאת ועוד, גם אם לא נגרם נזק גופני של ממש, אין להמעיט מהפגיעה אשר לבטח נגרמה לתחושת הביטחון של נפגעת העבירה. בעניין זה כבר נפסק:

"...באופן כללי יותר, עבירות של שוד על דרך תקיפה ברחוב פוגעות לא רק בקורבן, אלא בתחושת הביטחון האזרחית הכללית. אחת הציפיות הראשונות של אנשים היוצאים מביתם לרחובות העיר היא היכולת להתנהל בביטחון וללא אימה, ולא כל שכן בסביבה היומיומית והמוכרת. על כן, אין מקום לראות את העבירה שבה נכשל המערער כעבירה קלה, גם אם קיימים מעשי שוד הנעברים בנסיבות מחמירות יותר (עובדה שמתבטאת כמובן במדיניות הענישה ביחס אליהם)". ע"פ 5541/11 אזולאי נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 13.12.12)

בדומה, העדר תוצאה מעשית מביצוע העבירה, עקב התערבותם של אזרחים (הראויים לשבח), אינה שוללת את פוטנציאל הנזק הטמון בשלילת פריט רכוש כה מרכזי בחיינו כטלפון נייד.

קלות ביצוע העבירה ונפוצותה אף הם מהווים נסיבה לחומרה. ויפים בעניין זה דבריו של בית המשפט העליון בעניין פלוני:

"למרבה הצער, הפכו, בתקופה האחרונה, מעשי השוד ובעיקר ככל שמדובר בשוד של מכשירים סלולאריים יקרי ערך, לתופעה שניתן להגדירה כ'מכת מדינה', כאשר חדשות לבקרים מדווחים אנו על תקיפה של קורבנות חסרי הגנה, על-ידי שודדים אלימים וחסרי מעצורים, המבקשים לשדוד את רכושם ולזכות ברווח כספי קל וזמין ... מעבר להיבט הכספי והכלכלי של התופעה, יש ליתן את הדעת לפגיעות הפיזיות, ולא פחות חמור מכך, לפגיעות הנפשיות הנגרמות לקורבנות העבירה, בצד הפגיעה בשלומם ובביטחונם של הציבור בכללותו" (ע"פ 588/13 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 27.8.2013) וכן ע"פ 2031/23 טארק בסטי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 28.4.24).

ועם כל האמור, אין להתעלם מהצטברותן של נסיבות רבות, המציבות את העבירות בצד הקל שלהן. כך, עומדת העובדה כי הנאשם פעל ללא תכנון משמעותי וללא אמצעים. על כן, מעשהו מצטייר יותר כנובע מדחף פתאומי, מאשר מרצון מחושב וארוך טווח לפגוע בזולת.

כן יש לתת משקל מסוים לעובדה כי לא הופעלה אלימות רבה יותר, וכי לא נגרם למתלוננת נזק גופני משמעותי.

על כך יש להוסיף את העובדה כי בסופו של דבר צומצם הנזק, כאשר הטלפון הוחזר לבעליו, גם אם לא על ידי הנאשם.

עבירת השימוש ברכיב חיוני באמצעי תשלום

בדומה באשר לעבירה של שימוש ברכיב חיוני באמצעי תשלום. גם אם עבירה זו הושלמה, עת ניסה הנאשם למשוך כספים באמצעות כרטיסי האשראי, אין להתכחש לחוסר התוחלת שבמעשה, מקום בו הנאשם לא החזיק בקוד הסודי, בלעדיו סיכוי מימוש ניסיונו היו אפסיים.

על כן, לא רק שעבירה זו לא הסבה כל נזק כספי או אחר (בהינתן כי לא נטען שהנאשם השיג את הכרטיסים בעבירה), אלא שבנסיבות ענייננו גם הפוטנציאל כי יגרם נזק כאמור היה מזערי.

הענישה הנוהגת וקביעת מתחמי הענישה

נחלקו דעות הצדדים בשאלה האם לקבוע מתחמי ענישה נפרדים לשתי העבירות, או שמא מתחם עונשי כולל.

דעתי היא כי מן הראוי לקבוע שני מתחמים נפרדים. אומנם מעשיו של הנאשם בוצעו ביום אחד, ברם לא מתקיים ביניהם קשר ענייני הדוק. הם בוצעו בזמנים שונים של היום, אינם עשויים ממין אחד, מטרתם ככל שניתן היה להתחקות אחריה שונה, הם כללו מעשים שונים באופיים, וכווננו כלפי קורבנות נפרדים לחלוטין (באשר למבחנים לקביעת עבירות שונות כ"אירוע" אחד לצורך סעיף 40 יג לחוק העונשין, תשל"ז-1977 ראו ע"פ 2910/13 בני ג'אבר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 29.10.14)).

יחד עם זאת, גם בהינתן קביעתם של מתחמי ענישה נפרדים, לאור העובדה כי העבירות בוצעו ביום אחד, ובשים לב למשקלה הנמוך של עבירת השימוש בכרטיס אשראי, בהשוואתה לעבירת השוד, מצאתי לקבוע עונש כולל בגין שתי העבירות.

כאן המקום לציין כי הפסיקה אליה הפנה התובע אינה עשויה לסייע רבות לקביעת מתחם עונשי ההולם את נסיבות המקרה הנוכחי. רובה ככולה עוסקת במקרים בעלי מאפייני חומרה משמעותיים, הנעדרים ממקרה דנן (תכנון, פעולה בצוותא, שימוש בנשק או בחפץ דמוי נשק, ניסיון להסבות את זהות מבצע העבירה, נטילת סכום כסף משמעותי, הפעלת אלימות רבה יותר, הוכחת נזק גופני או נפשי ועוד).

ואכן, כבר נקבע כי עבירת השוד טומנת בחובה טווח רחב של מעשים, ובהתאם לכך אף טווח עונשי רחב. לאור זאת נקבע זה מכבר כי **"ככל שעסקינן בעבירות דוגמת עבירת השוד, בה ניתן להצביע על מדרג של חומרה, עלינו לזהות את מתחם הענישה הראוי לקבוצות מעשים הדומים בנסיבותיהם"** (ע"פ 7655/12, פייסל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 4.4.13)).

בהתאם לכך, באותו עניין נפסק כי:

"...מתחם הענישה הראוי לעבירות שוד שבוצעו בנסיבות דומות, קרי, בוצעו באופן "ספונטאני", ללא תכנון מוקדם וללא שימוש בנשק, תוך שלפגע העבירה נגרמו נזקים שאינם חמורים, עומד על תקופה של 6 חודשי מאסר לבין 2 שנות מאסר."

כך, באותו מקרה נגזרו 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל על נאשם, אשר בצוותא חדא עם שני אחרים, ריססו לעבר אדם גז מדמיע, ולאחר שהוא נפל ארצה כתוצאה מכך, נטלו ממנו מכשיר טלפון נייד ו-500 ₪.

בת"פ 29491-08-14, נדון נאשם, בעל עבר פלילי בתחום, אשר עקב אחרי אישה שהחזיקה במכשיר טלפון נייד ומשך ממנה את הטלפון בחוזקה, דבר שגרם לנפילת משקפיה שנשברו. באותו עניין, הוטלו על הנאשם 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

בע"פ 936/14 אברהה נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 31.08.2014) נדחה ערעורו של נאשם בעבירת שוד בנסיבות מחמירות, בעל עבר נקי וללא תמיכה משפחתית, עליו נגזרו 20 חודשי מאסר בפועל. באותו מקרה פעל הנאשם יחד עם אחרים והופעלה אלימות משמעותית כלפי קרבן העבירה, כאשר הוא הוכה באגרופ על ידי הנאשם, הופל על הרצפה, נלקח ממנו הטלפון הנייד ואף נתלשה בכוח שרשרת אותה ענד על צווארו.

בע"פ 7684/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 16.03.2014), נדחה ערעור הנאשם על חומרת העונש, 21 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בגין עבירת שוד, בכך שבצוותא חדא עם אחרים, סטר למתלונן קטין ושדד ממנו את הטלפון הנייד.

בע"פ 5942/13 **מג'ד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 10.02.2014), נדון נאשם בביצוע עבירת שוד לשישה חודשי מאסר. באותו עניין הנאשם משך טלפון נייד מידיה של ילדה כבת 12 ונמלט מן המקום. באותו מקרה לא הופעלה כל אלימות כלפי הקרבן, מלבד עצם משיכת הטלפון.

בענייננו, כאמור הורשע הנאשם בעבירת שוד בחלופה המקלה יותר (ללא נסיבות מחמירות), כאשר לא קדם לביצוע העבירה תכנון של ממש, העבירה נעדרת תחכום, ולמרבה המזל היא לא גרמה לתוצאות קשות, לא בנפש ולא ברכוש.

לאור האמור, בגין עבירה זו יש לקבוע מתחם עונשי הנע בין 10-24 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד מאסר מותנה, וכן, במקרים המתאימים, קנס ופיצוי לנפגע העבירה.

גם עבירת השימוש בכרטיס אשראי מצויה ברף הנמוך ביותר, כאשר נסיבות הגעת כרטיסי האשראי

לידיו של הנאשם לא הובהרו וניסיונותיו הממוקדים למשוך באמצעותם כספים, כשלו.

בנסיבות אלה, ובשים לב לעתירת הצדדים, מצאתי לקבוע לעבירה זו מתחם עונשי של מאסר על תנאי עד 3 חודשי מאסר.

נסיבותיו האישיות של הנאשם

באשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם, אלה מטות את הכף לצד הקולא.

ראשית, מסיכום המלר"ד (2/ס), ניכרת מצוקתו הנפשית של הנאשם, הסובל מהפרעה סכיזואפקטיבית ומוכר כעושה שימוש בסמים ואלכוהול. הנאשם עשה ניסיון להיגמל מסמים, אשר לא צלח (ראו ס/1).

שנית, הנאשם ללא כל מערכת משפחתית תומכת, והוא מצוי במצב סוציאלי קשה ומתמשך. זאת, כאשר לדברי סנגורו הוא דר רחוב.

שלישית, עברו של הנאשם נקי והוא בחר להודות, ולקבל אחריות על מעשיו.

סוף דבר

הנאשם הורשע כאמור בשתי עבירות אשר פגיעתן בשלום הפרט והציבור בולטת. עבירת השוד בה הורשע, אינה נעדרת חומרה, הן בשל האלימות שהופעלה והן לאור פוטנציאל הנזק האינהרנטי לעבירה.

מאידך גיסא, קיימות במקרה זה נסיבות מקלות לא מועטות, שכן העבירות לא גרמו לנזק ממשי.

על רקע כלל האמור, ולנוכח נסיבותיו האישיות של הנאשם, בראשן עברו הנקי והודאתו באשמה אשר חסכה זמן שיפוטי יקר וכן יתרה את העדת המתלוננת, ואף תוך התחשבות מסוימת במצבו הנפשי המורכב, יש לקבוע את עונשו של הנאשם ברף הנמוך של מתחם הענישה.

מסקנה זו מתחזקת בעיניי לאור העובדה כי על אף נסיבותיו האישיות המורכבות של הנאשם, ולמרות היותו בן 37, זו הסתבכותו הראשונה.

בהתאם לאמור, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל, מיום מעצרו בתיק זה.

ב. 8 חודשי מאסר מותנים והתנאי הוא כי במשך 3 שנים מיום שחרורו לא יעבור עבירה לפי סעיף 402 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 או כל עבירה שיש בה שליחת יד ברכוש הזולת.

ג. 3 חודשי מאסר מותנים והתנאי הוא כי במשך 3 שנים לא יעבור עבירה לפי סעיף 40 (ב) לחוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019.

לנוכח נסיבותיו האישיות של הנאשם, ובשים לב לפגיעה המוגבלת בנפגעת העבירה, ובהעדר הוכחה כי נגרם לה נזק ברכוש, מצאתי להימנע מהטלת עונשים כספיים על הנאשם ובכלל זה פיצוי לנפגעת העבירה.

כרטיסי האשראי יוחזרו לבעליהם באמצעות היחידה החוקרת, ככל שיידרשו.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ח תמוז תשפ"ד, 24 יולי 2024, במעמד הצדדים.